

Kronika Katedry Nauk Historyczno-Prawnych (rok 2012)

Sprawy kadrowe

Zatrudnienie prof. Adama Czarnoty

Wraz z rozpoczęciem roku akademickiego 2012/2013 do grona pracowników Katedry dołączył dr Adam Czarnota, zatrudniony na stanowisku profesora UwB. A. Czarnota specjalizuje się w historii myśli prawnej, prawie porównawczym oraz teorii i socjologii prawa. Przez wiele lat pracował naukowo w Australii na Macquarie University w Sydney, a następnie był profesorem prawa na Uniwersytecie Nowej Południowej Walii w Sydney. Pełnił tam funkcje kierownika European Law Center oraz dyrektora Center for the Interdisciplinary Studies of Law. Prowadził wykłady z historii prawa, teorii prawa i prawa porównawczego na różnych uczelniach w Australii, Kanadzie, USA, RPA, Brazylii, Belgii, na Węgrzech, w Wielkiej Brytanii oraz Hiszpanii. W latach 2006–2008 pracował jako senior fellow w Royal Flemish Academy of Sciences and Arts (Belgia), a także jako fellow w Collegium Budapest/Institute for Advanced Studies. Od września 2013 r. pełni funkcję dyrektora naukowego Międzynarodowego Instytutu Socjologii Prawa z siedzibą w Oniati (Hiszpania) oraz jest profesorem na Wydziale Prawa Uniwersytetu Kraju Basków w San Sebastian.

Obrona Diany Maksimiuk

W dniu 25 kwietnia 2012 r. odbyła się obrona rozprawy doktorskiej Diany Maksimiuk pt. *Rok 1956 w Polsce: sądy, prokuratury, prawo karne*, napisanej pod kierunkiem prof. dr. hab. Adama Lityńskiego. Recenzentami w przewodzie doktorskim byli dr hab. Marian Mikołajczyk (UŚ) oraz prof. dr hab. Dorota Malec (UJ). Rada Wydziału Prawa UwB podjęła jednomyślną uchwałę o nadaniu Dianie Maksimiuk stopnia naukowego doktora.

Publikacje

W 2012 r. ukazała się drukiem rozprawa doktorska Piotra Kołodki *Ustawodawstwo rzymskie w sprawach karnych: od ustawy XII tablic do dyktatury Sulli* (wyd. Temida2). Piotr Fiedorczyk jest autorem rozdziału *Počátky socialistického rodinného práva* w książce *Vývoj soukromého práva na území českých zemí* (red. L. Vojáček, K. Schelle, J. Tauchen, Brno 2012). Natomiast w opracowaniu *Wydział Prawa Uniwersytetu w Białymstoku w fotografiach 1972–2012* (red.

P. Fiedorczyk, J. Banasiuk, A. Bujakowska, P. A. Jamróz, Białystok 2012) zamieścić rozdział *Dzieje budynku Wydziału Prawa* oraz jest współautorem rozdziału *Historia Wydziału Prawa*.

Artykuły pracowników Katedry opublikowane zostały w zagranicznych i krajowych periodykach naukowych oraz pracach zbiorowych. W czasopiśmie „International Journal of the Jurisprudence of the Family” (2012, vol. 3) ukazał się artykuł Piotra Fiedorczyka *Attempts at Redefining the Family in Contemporary Polish Law*. Ponadto Piotr Fiedorczyk publikował na łamach czeskiego periodyku naukowego „Právo, Ekonomika, Management”, gdzie zamieścił artykuł *O počátcích socialistického rodinného práva* (cz. 1: „Právo, Ekonomika, Management” 2011, nr 4 oraz cz. 2: „Právo, Ekonomika, Management” 2012, nr 1).

Na łamach „Czasopisma Prawno-Historycznego” (CPH 2012, t. LXIV, z. 2) Marcin Łysko opublikował artykuł *Kształtowanie się ustroju kolegiów orzekających w Polsce Ludowej (1952–1956)*. Piotr Niczyporuk zamieścił artykuł *Rozważania Wolfganga Waldsteina o dziecku poczętym w pracy zbiorowej Interes prywatny a interes publiczny w prawie rzymskim* (red. B. Sitek, K. Naumowicz, Olsztyn 2012).

Pracownicy Katedry publikowali także w księgach pamiątkowych dedykowanych wybitnym postaciom nauk historyczno-prawnych. W wydanej nakładem wydawnictwa Temida2 księdze pamiątkowej prof. Marii Szyszkowskiej (*Filozofia Marii Szyszkowskiej. Księga Dedykowana*, red. A. Kryniecka, Białystok 2012) swoje artykuły zamieścili: Florian Lempa (*Problematyka pokoju w poglądach Marii Szyszkowskiej*), Piotr Fiedorczyk (*Kilka uwag o publicznej dyskusji nad prawem rodzinnym w projekcie kodeksu cywilnego z 1960 r.*) oraz Karol Kuźmicz (*Inspiracje kantowskie w Marii Szyszkowskiej filozofii prawa*). W księdze jubileuszowej prof. Stanisława Prutisa (*Z zagadnień prawa rolnego, cywilnego i samorządu terytorialnego. Księga jubileuszowa Profesora Stanisława Prutisa*, red. J. Bieluk, T. Mróz, A. Doliwa, A. Malarewicz-Jakubów, Białystok 2012) Piotr Fiedorczyk opublikował artykuł *O podziałach administracyjnych w województwie białostockim w okresie międzywojennym*, natomiast Piotr Niczyporuk artykuł *Aukcyjna sprzedaż majątków z udziałem bankierów w starożytnym Rzymie*. Ponadto Florian Lempa ogłosił drukiem artykuły *Kardynał Zenon Grocholewski – naukowiec i praktyk w służbie Kościoła katolickiego w pracy (Polska myśl prawnicza w XIX i XX wieku*, red. P. Majer, M. Seroka, K. M. Wojciechowski, Olsztyn 2012) oraz *Omnium Horarum Omnibus Homo* w księdze poświęconej Tadeuszowi Płowskiemu (*Wspomnienia o Tadeuszu Płoskim – biskupie, generale i profesorze*, red. Z. Kępa, M. Seroka, Olsztyn–Warszawa 2012), a Piotr Fiedorczyk artykuł *Echa projektów unifikacji osobowego prawa małżeńskiego w II RP na terenie województwa białostockiego* w księdze jubileuszowej prof. Jerzego Malca (*Regnare, gubernare, administrare. Prawo i władza na przestrzeni wieków. Prace dedykowane profesorowi Jerzemu Malcowi z okazji 40-lecia pracy naukowej*, red. S. Grodziski, A. Dzia-dzio, Kraków 2012).

Udział w konferencjach naukowych

W 2012 r. pracownicy Katedry brali udział w wielu zagranicznych i krajowych konferencjach naukowych, wygłaszając w ich trakcie referaty. Florian Lempa uczestniczył w VIII Colloquium Prawno-Historycznym „Ius belli et pacis w tradycji europejskiej” (Brzeg, kwiecień 2012 r.), prezentując referat *Konfrontacja nauczania Ojców Kościoła pierwszych wieków z rzymską doktryną wojny sprawiedliwej (iustum bellum)*, a także w konferencji „Prawa Dziecka (nie) poczętego” (Olsztyn, kwiecień 2012 r.), gdzie wygłosił referat *Autentyczna interpretacja kanonu 1398 kodeksu prawa kanonicznego z 1983 r. przez Papieską Radę do spraw interpretacji tekstów prawnych*.

Na przełomie kwietnia i maja 2012 r. Piotr Fiedorczyk uczestniczył w dwóch zagranicznych konferencjach naukowych, z których pierwsza – „Parents and Children – an Evolving Relationship” odbyła się w Reggio Emilia (Włochy). Wystąpił tam z referatem *The 2012 Changes in the Adoption Proceedings in Poland*. Kolejna konferencja – „Symposium on the Jurisprudence of Extended Families, Extending Families and Intergenerational Solidarity” miała miejsce w stolicy Kataru Dausze, gdzie Piotr Fiedorczyk wygłosił referat *The Consequences of the Attempts to Redefine the Notion of Family in Polish Law*.

Florian Lempa brał udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „La libertà: diritto o utopia?” (Warszawa, maj 2012 r.), gdzie wystąpił z referatem *Znaczenie demokracji bezpośredniej w państwie prawa*. Podczas tej samej konferencji Krzysztof Szczygielski wygłosił referat *Ius patronatus w prawie rzymskim*. Podczas Międzynarodowej Konferencji Romanistycznej „Interes prywatny a interes publiczny w prawie rzymskim. Współczesne spostrzeżenia” (Kętrzyn, maj 2012 r.), Florian Lempa przedstawił referat *Ewolucja koncepcji wojny ab bello iusto ad bellum preventivum*, natomiast Piotr Niczyporuk wygłosił referat *Rozważania Wolfganga Waldsteina w przedmiocie dziecka poczętego*.

Pracownicy Katedry uczestniczyli w zorganizowanej na Wydziale Prawa UwB pod koniec maja 2012 r. Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Wolność i formy ochrony wolności”, wygłaszając następujące referaty:

- Piotr Kołodko, *Czy w prawie rzymskim można poszukiwać wolności gospodarczej?*;
- Karol Kuźmicz, *Wolność jako kategoria filozoficzno-prawna*;
- Florian Lempa, *Zgoda małżeńska a wolność osobista*;
- Piotr Niczyporuk, *Wolność a poczęcie w prawie rzymskim*;
- Krzysztof Szczygielski, *Prawo do kontaktów z dziećmi i jego ochrona w polskim systemie prawnym*.

Piotr Niczyporuk uczestniczył w Międzynarodowej Konferencji „Diritto romano pubblico e privato: l’esperienza plurisecolare dello sviluppo del diritto europeo”, która odbyła się na początku czerwca 2012 r. w Nowosibirsku. Podczas tej konferencji wygłosił referat w języku rosyjskim *Государственные*

и частные банкиры в Древнем Риме. W V Międzynarodowym Sympozjum „Z dziejów biurokracji” (Toruń, czerwiec 2012 r.) udział wzięli Marcin Łysko (referat *Aparat biurokratyczny orzecznictwa karno-administracyjnego Polski Ludowej*) oraz Mariusz Mohyluk, który wygłosił referat *Biurokracja w poglądach Lenina*.

Podczas XXIV Ogólnopolskiego Zjazdu Historyków Prawa „Prawo a polityka. Polityczne uwarunkowania prawa czy prawne uwarunkowania polityki?”, który miał miejsce we wrześniu 2012 r. w Łodzi, z referatami wystąpili następujący pracownicy Katedry:

- Karol Kuźmicz, *Prawo w utopiach komunizujących. Od nihilizmu do instrumentalizacji prawa*;
- Florian Lempa, *Problem granic politycznego zaangażowania Kościoła*;
- Marcin Łysko, *Polityczne uwarunkowania orzecznictwa karno-administracyjnego Polski Ludowej*;
- Piotr Niczyporuk, *Bankierzy publiczni w starożytnym Rzymie*;
- Krzysztof Szczygielski, *Polityka społeczna cesarza Augusta*;
- Jarosław Wołkonowski, *Sytuacja mniejszości narodowych w Europie: polityka i prawo*.

W październiku 2012 r. Florian Lempa uczestniczył we włoskim Bari w konferencji „*Etica della pace*”, gdzie przedstawił referat *Etica della pace e guerra giusta?* Pracownicy Zakładu Prawa Rzymskiego i Kanonicznego brali udział w Międzynarodowej Konferencji Naukowej „*La pace: un impegno etico*” (Bari, listopad 2012 r.), gdzie wygłosili w języku włoskim następujące referaty: Florian Lempa, *L'insegnamento del Vaticano Secondo sulla pace*; Krzysztof Szczygielski, *Il ruolo della famiglia nell'educazione alla pace*.

Podczas IX Międzynarodowej Konferencji Naukowej „Prawo a życie”, która odbyła się na Wydziale Prawa UwB w listopadzie 2012 r., z referatami wystąpili:

- Karol Kuźmicz, *Na czym polega wyjątkowość życia filozofa?*;
- Florian Lempa, *Wartość pokoju w myśli Marii Szyszkowskiej*;
- Marcin Łysko, *Orzecznictwo karno-administracyjne Polski Ludowej wobec problemów życia codziennego*;
- Piotr Niczyporuk, *Ochrona życia dziecka poczętego w prawie rzymskim*.

W zorganizowanym na początku grudnia 2012 r. w Rzymie przez Libera Università Maria SS. Assunta (Lumsa) seminarium „IX Seminario del fondamenti di diritto europeo – I principi non negoziabili – curator ventris tra storia e attualità”, Piotr Niczyporuk wystąpił z referatem *Il curator ventris in diritto romano e in Polonia oggi*.

Ponadto Karol Kuźmicz brał udział w:

- Konferencji Naukowej „Edward Abramowski oraz znaczenie spółdzielczości w dobie globalizacji” (Nałęczów, marzec 2012 r.), wystąpienie *Dlaczego kooperatywizm nie powinien być utopią?*;

- I Ogólnopolskiej Konferencji Naukowej „Oblicza utopii i obłudy” (Łańsk, maj 2012 r.), wystąpienie *Istota utopii komunizujących*;
- XII Ogólnopolskiej Konferencji „Niezbędność filozofii w kształtowaniu społeczeństwa obywatelskiego” (Kuźnica na Helu, październik 2012 r.), podczas której wygłosił referat *Nowe perspektywy filozofii wobec idei społeczeństwa obywatelskiego*.

Granty, kwerendy naukowe i wykłady zagraniczne

W 2012 r. Marcin Łysko realizował grant badawczy własny *Prawo karno-administracyjne Polski Ludowej 1951–1971*. Piotr Fiedorczyk uczestniczył jako tzw. *National Reporter* w granicie *The Common Core of the European Private Law*, w sekcji: *Duties of Care and Duties of Cash in Family Law*. Ponadto wspólnie z dr hab. K. Bagan-Kurlutą pełnił funkcję tzw. *National Reporter* w programie *Simplification of Debt Collection in the EU* – granicie prowadzonym przez Wydział Prawa Uniwersytetu w Mariborze (Słowenia). Był także *National Reporter* w projekcie *Dimensions of Evidence* – złożonym przez Wydział Prawa Uniwersytetu w Mariborze wniosku o grant UE nt. europejskiego postępowania dowodowego w procesie cywilnym.

W ramach LLP-Erasmus – The Lifelong Learning Programme, Piotr Kołodko wspólnie z Piotrem Niczyporukiem przebywali na przełomie stycznia i lutego 2012 r. w Rzymie, gdzie przeprowadzili kwerendę badawczą w Ośrodku Dokumentacji i Studium Pontyfikatu Jana Pawła II. Podczas tego pobytu Piotr Niczyporuk wygłosił wykład w języku włoskim na studiach podyplomowych z prawa rzymskiego (*Corso di Alta Formazione in Diritto Romano*), prowadzonych na Uniwersytecie „La Sapienza” w Rzymie, w ramach działu *Personae* – pt. *Sytuacja prawna dziecka poczętego w polskim porządku prawnym z perspektywy romanistycznej*. Ponadto dwukrotnie (w czerwcu i listopadzie 2012 r.) Piotr Kołodko wraz z Piotrem Niczyporukiem wyjeżdżali w celu przeprowadzenia kwerendy na Università degli Studi di Roma („La Sapienza”) w Rzymie. Z kolei Florian Lempa udał się na Università degli Studi di Bari Aldo Moro, gdzie wygłosił wykłady: *Globalization and idea of peace in teaching of the Popes* (październik 2012 r.) oraz *Ethics of peace in the doctrine of the Catholic Church* (listopad 2012 r.).

Marcin Łysko